

The Abraham & Millie Arbesfeld Kollel & Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Programs for Men & Women

W W W.KOLLELYOMRISHON.ORG
W W W.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

Perspectives on Teshuvah and the Yamim Noraim

---

*Can Human Beings Change?
Moshe Rabbeinu and the
Capacity for Teshuvah*

Rabbi Dr. Jacob J. Schacter
כ"י אלוֹל תשע"ד • September 21, 2014

**CAN HUMAN BEINGS CHANGE?
MOSHE RABBENU AND THE CAPACITY FOR TESHUVAH**

Jacob J. Schacter

**לעלוי נשמה הרב צבי בן ר' פנחס ומרים
לרפואת שלימה לרב משה צבי בן פרידע שמחה**

Kollel and Midreshet Yom Rishon

September 21, 2014

כ' יג' תשלג' ב' תשרי ת'ז' א' נ' ٢٤٦ - ٤٨

**הగופולוג לא היה מוכן שפטו 'תסגור שידוך'
טרם יראה את כתב היד של הבוחר**

שאלת

שאלת מעניינת, שלא שוםums בכל יום, הגעה לשולחן של מ"ר שליט"א, על ידי בחור יקר שעמד ימ' לפני מסיבת האירוסין שלו, וממשה שהיה כן היה:

הנה לפני מספר חודשים פנה אל הבוחר שרכך, והציג לו שידוך. לאחר שמייצג השיעודים אה ברוירט, נראתה הנעה מושלמת, וקבע השדרכן פגישה. הפגישה היתה מוצלחת, ונפשו השני עוד מספר פעמים, עד שהחליטו להתר arsen וגהה הנערה אל אביה, והוא דיבעה לו על החלטתה לסתור שידוך עם הבוחר, ומה הותה תשבת האב? - "למה לך לומר כל כך, אולי תערוך עוד מספר משימות?..." אך הפגישה בשללה: "כבר פיציתו מספיק את הפגיעה, והגענו להחלטה ברורה, אבל לבוט זמן מיותר بعد פגישות".

ונונה, קם אבי הנערה, והודיע שאם כן, הוא מוכן שהיא תסגור את השידוך, אך רק בתנאי אחד: שיש לה את כתב ידו מדו"ע רצה את כתב הדוד... ובכן, אם זה ישי... וטרם האירוסין החליט לעמorden על טיבו של חתן לעתיד...".

הדבר לא נמצא חן בעין הכהה, והרינו עד יותר את הורי, "דרישתו של האב אינה כהוקן כי אביהם ביקש בקהלו להביא את כתב ידה של הנערה?!?", טענו.

או לבסוף הבוחר החליט לוותר. הוא שלח כתב יד לאב הצעירה. "פלאי פלאים של בחור, כדי להיותך עמו, הוא עשה רשות טוב מאי", אמר הוגטן, שהתרשם יותר מכתב היד. עד שהיאץ ליקים את האירוסין בהקדס... ומה השאלה שהתעוררה בעקבות המעשה? - הנה, מגע הבוחר לפניו של רבנן, יומן אירוסין, ומספר לו דבר-פלא: "בתמ' ריז שהצטוו לפני הוגטן לא היה כתב ידי... של מי אם כן היה כתב הדוד?..." של אחד מחברים, שהינו בחור מצוין שבמציאות, עילוי מופלג ובעל מידות תורניות?..."

עתה מבקש הבוחר לשאול: האם היה מותר לו להציג כתבי שנגתי? במידה ואן לנוגן כן לנחתה, האם אני צריך כתוב בספר אווזות מעשי? מכיוון שמדובר בשאלת ערולות ומשום שיתכן שאלי ידע האב אדות התרmittel, יושוץ למני' את השידוך, החיליט אותו חכם להפנות את הבוחר אל מ"ר שליט"א...

תשובה

השיב מ"ר שליט"א:

לאוראה אסור היה לשלות זאת, כי זו הונאה, וככלו' משבח חוץ העומד לפכויה בנסיבות שאין. כמו כן, יש בכור לכאותה גם משום איסור שקר וגניבת דעת. אולם, יתכן שגם בכור ממש הונאה, משום שכור נחזרו הבוחר והבוחרה וזה לאו (זהו שעה נקשרה ים טוח), וכן הדין אין הבוחר חייב להישמע לאביה אם אכן מוכן שתינשא לבוחר (מכבואר בשועי יירד ס"ס ד' מ'), ואלו' גם מצעיל הבוחר את האב מעיכוב שידוך שלא בזירה, וזאת מה שיעב עצב אה שידוכ' ברכך

בליל תפארת

בקונטראם זהה גלגול נסני על זה מהמיין מתחזק
על מטכניים טסי מטולחו כלול מכל מוגן
וכו"ס וסיל לומו כי [טווים טיל]. אך עקי מוחות (טנוו) (טנוו)
זוכה פלשנו לנו יגוזינו מכמי הצלמול טקדום וסז"ק
זקנלאט זוכה מתיולתו טלה זקה וסיק מעמו חמץ וגס
פאנינה היה נטעו. ועוד כמה טעלות זקירות זוכה חיכוף
עמולוoso מד קוטו וכן קיס ווקוגן צבל יטלהל מזול דוכ:
אמנם זה מקלות כהוניות טמה נטלה נטלה מגלווי
הזר וסולט צעל (חסאות טלהל) טהנטזיך
צימכוו קוף קדי נטס. עכסצ טמד טמאל וטל נודע
כלן ווי כהנו. וטס פועל על אסיט"ס טס ומטבשו רע
עשלאט. זגמלות ומולעת הנווען וכוי וצכל מקולומת
קצעילט עט. והנה סוכנת טמי עטה זהה קמי רעומת
נדולות. הלהת טסער טפער עדות טטואה טכטמן זגעיש
ופסניאת טזחס ומייף למ קיזט טס וקידט טרל.
ולך פקכיאו גלוויו ווירטו טסאכט חמי נטתק מליהז
(קרוליכין). ונך נל גלו ווי כהנו. ולוחת צהולו
לחצצ טקונטיך זהה. טשל זו זירענו טסאכט טמי
כלו מזיף וטקל מומלט גס מיטות מוקה זו. וזוכמו
קדושים טכט"ס יין לכל ווי טיקל לצעדו. וזוכמו
זהה נטולה קרוועה הכיר.

טני השפל חיים יצחק אהרן טיט דקיק
וולקאמיר. וכעת כפעה"ק.

נדפס ב- תרנ"ה
סעה"ק ווילטן תובביה

בדפוס ר' משה לליינשטיין, אבןת טמה

י' גאנזון י. גאנז
טפער /
(וילטן טהו"ז)

שיר הנבורה שמעון

ליה כבר בתיה, שכיאר שמר עוקבא היה נט בן בחותיו רעים ושבר בחותיו וכפף לייצור
כמו שבocab ברש"י ומכאן דימה ליה טר עוקבא למשה, ע"ש).
א"ה : ראייה זוכחה לנפשו להביא כאן מה שבתב אלי הרוב הגאון ובו' בקש"ת מ' אברהם
יצחק הבוחר קוק של"ט"א אב"ד דק"ק ביזק ו"ל: אמרתי להעיר לך כתיר ע"ד הביפור
שהביאו מספר חז"ש, ע"ד מרעה, שישנס יראי ה' ונדרלי תורה שלא ניהה להו כל העין
הן". וכבר הר夷ש ע"ז הרוב הדרשון חזון מיהורי"א שי' מווילקאמיר היושב בארץ הק', ולצ"ר
הדין עמו, ובפרט לפי דבריו הארוי ו"ל בס' הנילגולים נראתה ששתה ריע"ה לה'
ציריך כל להאי עלמא לנודל מעלה נשטחו ולא בא לעוה"ז כ"א בשבייל ישראל, וראי
לכתחילה נתנו היוצר ית"ש בכל החכונות הטבות שבועלם, וכן מוריין דבריו ח"ל ע"פ
וראה אותו כי טוב הוא, שראתה שכינה עמו ונחטלא הבית אוריה, שכל אלה מראות
בגלו שיצא מקודש מרום להוות מבחן האנושי, וכן ראיו בס' חי' טsha לפולן היהודי
שהו' נימי בית שני נ"ב מספר מיקורת מדורתו של הרועה הנאמן התבוננות מנעריו הפלא
וילא, ומחבר קידושן בוה וראי היו לו טקרים נאטנים, ויש להאריך בוה הרובה, ע"ל:

טין שראייה מעשה והוא עיר במקומות אחרים, ונם הובא בכתה ספרים קדושים שנשיין
הכונש הוא יותר נדול וזה כל האדם ותכלית יצירתו להיות נלחם טמיר עם יצרו

(אילם"ג), ע"ב הנחתתי ביאורו:

ורב י. ל. הכהן מילן : מוי חדש בתרשו

היהודי לדבר על חכמו וידיעתו הרבות בתחום שנות שלמד מפני מוריו ועד ימי ילדותו והשכיל עלות עליהם בחכמה ובבינה ודעת, הוא מדבר גם על מידותיו התורומות של משה עוד ביום ילדותה כי "הוזרנו להשפל באמיתה ולא היל אחריו שרירות לבו וימאס בכל שכיות החמדה", וכל "רוואי תמותו עליו ושתוממו, כי כן היה מפליא לעשות בטבע, עד שלא יכולו להשיג מהות הנפש השוכנת בקרבו, אם אמושת היא או רוח אלהים מרחפת בה, או שהיא מרכבת ממש אלה ייחד, כי אין דרך חול נראתה בו, כל כל תכונתו קודש".
 כהנה וכנהנה מאיריך הפילוסוף היהודי לדבר בשבוחו של משה בימי פעותו וילדותו, וכחובו בשפט יונינה, ותורגומו גם לשפת רומי, כאלפיים שנה בערך, וכחובו בדורותיו, והוא ברם האלה נאמרו ונכתב בו לפניו ולא מצאנו אף אחד מן הגויים שיבואו ויעדר על כל התשבחות האלה שחלקו מלא חפניהם מאת הפילוסוף היהודי למשה הפטוט והילד, ומתחן זאת אני כבודו לזכור בברורה, כי כל מי שהושיב אחרית הריחו מוציא דיבת-ישוא על בן של ישראל, והוא בעצמו נכשל בספרות דווי זה, שפוגע באופן גס בכבודו של ארון הנביים). מה שמנפיא ומנקיט ביוור, כי כל הספרות הזה, מלבד מה שאנו מכירimos בעצמו את כל השקර והזיהר שבו הדרי הוא יכול מתגדר למה שבתוכה בתורה ובמדרשי הכהנים, וכבר הרגיש בזה יידי הרב מנחת. א. כשר בספרות "תורה שלמה", פרשה שמota, והוא לא ידע ולא הזכיר, כי כבר נתCLEAR בענין זה סונטראס מיוחד בשם "כליל תפארות" מאת יידי המנוח. הרב חיים יצחק אהרון מולקאמיר (שמנוחתו כבוד בירושלמי); אבל אני אזכיר רק כמה דוגמאות מתוך מאראות ומדרשי חז"ל שמගלים למורי את כל הבדיקות והשקר בספרות זה: בשגולד משת נאמר מפורש בתורה (שמות ב ב) "ותרא (אמו) אותו כי טוב הוא", והכהניינו אמרו על זה (במסכת סותה יב, א. וכן גם בשמות רבה, פרשה א. ועוד

וכשאני מצמצם את עצמי ואת קולמוסי לכחוב רק על יום לידתו ופרטחו של משה רבנו ביום השבעי למועד אדר, מוצא אני לי להזדה להביע את כל הזעם וזועזע הלב בשם כל שלומי אמוני ישראלי בוגר טיפוף בדור אחד של אוזות תכונתי של משה רבנו בימי ילדותו ונעריו שהכנים אחד מגודלי ישראל, רב י. ל. ישראל ליפשיץ בספרו "תפארת ישראל" על משלימות (קידושין פרק ד, אות ע''), ועם כל בקש הסלחיה מנת רב-גדול זה, אני מרשה לעצמי להשתמש לדוגמה מعي נ מליצת זכמיינו (מדרש רבת שמota, פרשה ז): נזת היה לרב י. ל. ישראל ליפשיץ לגורף בין ולא לכתוב את הטיפור הבהיר הזה; ואמן, לדבוגנו זוראים רבים את הטיפור הזה ומאmins גם בה עד כי שני גדולי ישראל, רב י. ל. יהו שיק, מי שהה רבה של לידה ושל קאברוני, ורב היל דוד הכהן טרייזאש, מי שהה רבה של זולקן, נשלו שנים: ה ר אשון בספרו "עין אליהו" על עין יעקב על מאמר הכהניינו (שנחרין לא ב): "שלחו ליה למר עזקבא לדוויו ליה כבר בתיה" האדריך כדי לדשנוטו הטובה עליו לבדר במאמרי חז"ל על יסוד הטיפור הבדוי הנזכר; והשני, בספרו "עדן גנים" דריש א. קול ה הדפיס דרשת את השובה ועמושה, אבל כולה מיסודה על הטיפור המליך שבתפארת ישראל" (ביהود מצטרע אני על יידי זו, הגן האנגלי הוב טרייזאש, שעבדתי אותו במחיצה אחת במערכת "הפסגה" מtower כוונה תחילת לגולות את קלונם של כל אלה המופיעים והבדאים בתוך חוגים ידועים שרצו לפוגע בכבודם של גודלי ישראל, והוא בעצמו נכשל בספרות דווי זה, שפוגע באופן גס בכבודו של ארון הנביים). מה שמנפיא ומנקיט ביוור, כי כל הספרות הזה, מלבד מה שאנו מכירimos בעצמו את כל השקර והזיהר שבו הדרי הוא יכול מתגדר למה שבתוכה בתורה ובמדרשי הכהנים, וכבר הרגיש בזה יידי הרב מנחת. א. כשר בספרות "תורה שלמה", פרשה שמota, והוא לא ידע ולא הזכיר, כי כבר נתCLEAR בענין זה סונטראס מיוחד בשם "כליל תפארות" מאת יידי המנוח. הרב חיים יצחק אהרון מולקאמיר (שמנוחתו כבוד בירושלמי); אבל אני אזכיר רק כמה דוגמאות מתוך מאראות ומדרשי חז"ל שמוגלים למורי את כל הבדיקות והשקר בספרות זה: בשגולד משת נאמר מפורש בתורה (שמות ב ב) "ותרא (אמו) אותו כי טוב הוא", והכהניינו אמרו על זה (במסכת סותה יב, א. וכן גם בשמות רבה, פרשה א. ועוד

עמ' איזטגט, ۱۵ פג' ק' ים

ההיכרים כס' טמאנס טולן. קרין ז'ל. סטיינויס וצטי הוזניים ורלאס כగויס טולן סוקיזו לו לטאטט בכס כדי סלט יחתה. טולן קקמאנס נוקניש תלונה נאכ קחטוא. וולס זוכס מקסיינן לו נטורה וכטאות וגס כס' קמקייעיס לו נטיאו צונטעל עליין צלה וקיטיינס. מלך גDEL ודר קרע טקרוב זומען לו וטילט נאן. נדר טוכ טמנקיג עלאו נאמקנאות ונענוש וגס פסזונען לו מעזרס טליתום טנקלן ערטר מלס קוTEL וזוכס זטמיכיס תעוזו לאדריכס כדרכי יותר כי כס' מעטה נקסס הילך צלה דמתות פרונטו לחכס טקר עס' מכיר כדרום קפרנוףין גטמן טפנוי מכינזתוטיס דספוק פראזוק לכוון טולן לו למש נטמן ממכו וענש פוטו פראזוק מלודס רע טהין [כל] מותם קמגן וכוחן וליקטיס ולון נאכט הלוי וסמכיאו נטירא מלזוג היל מגני עז אצלאם הילו טלה ירחה ממכו וטולן לו כל טענין ווועלן לו כל מס טזמען ולכנן ורעהו לטוב היליך חט' נודלו חין חקס כהו חוטו כעל פראזוק טמן טכל חט' חמת סיידיו מגרש כי ומkeit חוטי לעונות כל זלה טכל סקכמך טבי מונחת חוטי מכל זס וסקכמך תעוזו לחקס לאדריכס כדרכי יותר קרמ' ז'ל:

